

1889-08-31

þÿ — ´ Å Ñ ± Á - Ñ ° µ ¹ ± Ä É ½ š Å À Á - É ½

þÿ • Á µ Å ½ · Ä ¹ ò Ì Á ì³ Á ± ¼ ¼ ± Coop 2002

Library of Neapolis University Pafos

<http://hdl.handle.net/11728/8294>

Downloaded from HEPHAESTUS Repository, Neapolis University institutional repository

Γεωμεία

Θαλασσ. μεταφ

Λεγεώσ

Λαριναία

Παφός

Κερυνεία

Αμμόχωστος

Δημ. Έργα

ο λιμένας

οδ. Αμμοχ. ο

Κύπρος → Αιχμητός

φωτιστικός (φαροί)

Δημ. Έργα

ο Σιδεροκράνος

ομιλήματα

Αδωνομεία

Παφός

φαρολογία

COOP

Εμποριο

Η ΔΥΣΑΡΕΣΚΕΙΑ

ΤΩΝ ΚΥΠΡΙΩΝ

υπό Ε. Χάγαθ.

[Συνέχεια. Ίδε προηγούμενον άρθρον.]

Ουδείς υπάρχει εν Κύπρω ασφαλής λιμνήν, δυνάμενος να περιλάβη σκάφη ευρύτερα σπογγαλιευτικῶν λέμβων. Ἐν Λεμεσῶ καὶ Λάρνακι ἰδρῦθησαν μικραὶ ἀποβάθραι, ἀλλὰ τὰ μεγάλα ἀτμόπλοια τοῦ Λούδ καὶ τῶν Messageries ἀγκυροβολοῦσιν εἰς ἀπόστασιν ἡμίσεως μιλίου καὶ ἐν κακοκαιρίᾳ οὐδὲ προσεγγίζουσιν. Οἱ λιμένες τῆς Πάφου καὶ τῆς Κυρηνείας ἐγένοντο προσιτοὶ εἰς ἀλιευτικὰ πλοιάρια. Ἄλλ' ἢ ποτὲ περίφημος Ἀμμόχωστος μένει παραδομένη εἰς τὴν καταστροφὴν. Ἐπὶ ἤδη ἐποχῇ, καθ' ἣν ὁ λιμὴν ἐκεῖνος ἦτον μετὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν ὁ τρίτος ἐν τῇ Μεσογείῳ, ὑπερτερῶν Ἑνετίας καὶ Γενούης, θὰ ἠδύνατο δὲ καθαρῶς ὁμοιωθῆναι τὴν ἰσχυροτάτην καὶ νῦν τὸ ἐμπορικὸν κέντρον τῆς Συρίας. Πολλὰ ἐγένοντο σχέδια καὶ αἱ δαπάναι τοῦ καθαρισμοῦ τοῦ ἐνδοτέρου λιμένος ὑπελαγίσθησαν ὑπὸ διαφόρων εἰς 80—300 χιλιάδας λίρας. Ἀλλὰ τὰ σχέδια ἐναυάγησαν, διότι δὲν συνεφώνησαν αἱ ἐν Ἀγγλίᾳ στρατιωτικαὶ καὶ ναυτικαὶ ἀρχαὶ περὶ τοῦ ζητήματος τῆς ὀχυρώσεως. Οὕτως ἡ Κύπρος δὲν ἔχει ἀξιοπρεπὴ διέξοδον τῶν ἐμπορευμάτων τῆς, νῆσος δὲ κατέχουσα θέσιν ἀπαράμιλλον ἐν μέσῳ τῆς Αἰγύπτου, τῆς σουεζικῆς διώρυγας, τῶν παραλίων τῆς Συρίας, εἰς ὧν τὴν προστασίαν ἀπεβλέψαμεν ἄλλοτε, καὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἐνθα θάπτον ἢ βράδιον θ' ἀντιμετωπίσωμεν ρωσικὴν πρᾶξιν, οὐδὲν δύναται νὰ σιγήσῃ πολεμικὸν σκάφος. Ἐπὶ βραχέως παραλίαις ἐχούσης ἑκτασιν ἑκατοντάδων μιλίων καὶ κατεσπαρμένης δι' ὄφθαλμῶν καὶ σκοπέλων ἑπτὰ μόνον ὑπάρ-

Εφημ. "Φωνὴ τῆς Κύπρου"

19)3) Αὐγ. 1889

χουσι φάροι και ἐξ αὐτῶν μόνον τρεῖς
φέγγουσιν εἰς ἐπαρκῆ ἀπόστασιν. Πλήν
τῶν περι τὴν πρωτεύουσάν περιπάτων,
δύο και μόναι ὑπάρχουσι «χειμεριναί»
ὁδοί, ἡ ἀπὸ Λάρνακος εἰς Λευκωσίαν, ἔ-
χουσα ἔκτασιν 28 μιλίων, και ἡ ἀπὸ
Λεμησσοῦ εἰς τὸ ἐπὶ τοῦ ὄρους Τρωάδου
στρατόπεδον, ἔχουσα ἔκτασιν 30 μιλίων.
Αἱ λοιπαὶ δὴθεν ὁδοὶ εἶνε βαταὶ μόνον ἐν
καλοκαιρίᾳ. Ἡ Πάφος ἀπομονοῦται με-
τὰ διήμερον βροχὴν, ὃ δὲ περιγηγητής, ὃ
ἀπεργάδυστος ἐκ Λευκωσίας εἰς Λεμητ-
σον διὰ τῆς ὑπαρχούσης ἀτραπου, ἐνδέ-
χεται νὰ μείνη πεφυλακισμένος καθ' ὁδὸν
ἐπὶ μίαν ἐβδομάδα. Περὶ σιδηροδρόμων
οὔτε λόγος. Ὁ κυβερνητικὸς μηχανισμὸς
κατηρητισθὴ πλήρης, ἀλλ' οἱ ὑπάλληλοι
εἶνε ὀλιγαριθμότεροι τοῦ δέοντος, οὔθ'
ἀμείβονται λίαν γενναίως. (!) Ἐργά-
ζονται μετὰ ζήλου και περιποιούσι τι-
μὴν εἰς τὴν ἀγγλικὴν ὑπηρεσίαν, ἀδικον
δ' ἔχουσιν οἱ Κύπριοι ἀποδίδοντες τὸ
πταίσμα εἰς αὐτούς. Ἡ ἀστυνομικὴ δύ-
ναμις εἶνε ὀλιγαριθμὸς, μισθοδοτεῖται δὲ
γλίσχως. Οἱ χρηστώτεροι τῶν ἰθαγενῶν
δὲν κατατάσσονται εἰς αὐτήν, ἐν ἀγρίοις
δὲ διαμερίσμασιν οἷον τὸ τῆς Πάφου ἢ
ἀστυνομία παλαιεὶ ἀλυσιτελῶς κατὰ πλη-
θυσμοῦ ἐκ τῶν κακουργωτέρων ἐν Ἀνα-
τολίᾳ. Ὁ ἀριθμὸς τῶν φόνων κατὰ τὰ
τελευταῖα δύο ἔτη ἐμποιεῖ φρίκην. Οὔ-
ταις ὑπὸ τὴν πεπολιτισμένην ἡμῶν ἔξου-
σίαν αἱ κυβερνητικαὶ δαπάναι ἐν Κύπρῳ
ἠλαττώθησαν εἰς βαθμὸν καθιστῶντα
τὴν διαχείρησιν ἀλυσιτελεῖ, ἔλειψε δὲ
σχεδὸν πάντα ὑπὲρ δημοσίων ἔργων
δαπάνη δυναμένη ν' ἀναπτύξῃ τὴν νη-
σον και νὰ καταστήσῃ δῆλην τὴν δια-
φορὰν μεταξὺ τῆς τελευταίας δεκάδος και
τῶν πρὸ αὐτῆς ἑκατονταετηρίδων. Ἀλλ'
ἀλλὰ διατελεῖ τοῦλάχιστον ὁ Κύπριος εἰς τὴν
οὐχὶ προοδευτικὴν, ἀλλ' ἐθδαίμονα κατὰ-
στασιν τοῦ χωρικοῦ τῆς Μ. Ἀσίας, ὅστις
οὐδένα σχεδὸν ἀποτίνει φόρον εἰς πατρικὴν
διαχείρησιν, μὴ ἐπιτελοῦσαν μὲν δημό-
σια ἔργα και μὴ καταβάλλουσαν τὰς ὀ-
φειλάς τῆς, ἀλλὰ και μὴ ζητοῦσαν παρά
τῶν ὑπηκόων, ἢ ὅ,τι ἀπαιτεῖται πρὸς

Ἐφημ. "Φωνὴ τῆς Κύπρου"

19) 31 Αὐγ. 1829

συντήρησιν τῶν κυβερνητῶν. ; Πολλοῦ γε
καὶ δεῖ! Ὁ Κύπριος καταβάλλει εἰς
παντοίους φόρους περὶ τὴν μίαν ἀγγλι-
κὴν λίραν ἀνὰ κεφαλήν, τὸ ποσοστὸν δὲ
τοῦτο εἶνε τεράστιον, προκειμένου περὶ
πληθυσμοῦ ἀπιστεύτως πτωχοῦ. Καὶ ὅ-
μως σχεδὸν οὐδὲν ἀπολαύει τῶν ἀγαθῶν
πεπολιτισμένης διοικήσεως. Καὶ διατί ;
Διότι ἡ ἡμισάβαρος νῆσος ὑπὸ πεπολ.
διοίκησιν μόνον τὸ ἥμισυ τῶν ἰδίων
προσόδων διατίθησιν ὑπὲρ αὐτῆς, τὸ δ'
ἥμισυ καταβάλλει ἀνὰ πᾶν ἔτος ὑπὲρ
σκοπῶν, οἵτινες οὐδαμῶς τὴν ἐνδιαφέ-
ρουσι, μηδ' ὀβολὸν λαμβάνουσα ἀμέσως
ἢ ἐμμέσως παρὰ τῆς αὐτοκλήτου δε-
σποίνης. Ἐν τούτῳ ἔγκειται τὸ πικρὸν,
τὸ γνήσιον παράπονον τῶν νησιωτῶν, οὐ
ἐρμηνεύς ἐγένετο ἡ ἐπιτροπὴ. Αἱ 92
χιλιάδες λίραι, αἵτινες ἐπρόκειτο νὰ δι-
δωνται εἰς τὸν Σουλτάνον ὡς ἀποζημίω-
σις, διετέθησαν βραδύτερον, ὅπως κατα-
βάλλωνται ἐν μέρει οἱ τόκοι τοῦ τουρκι-
κοῦ δανείου τοῦ 1855, συνομολογηθέντος
ὑπὸ τὴν ἐγγύησιν Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας·
ἀλλ' ἐκ τῆς μεταβολῆς οὐδαμῶς ὠφελή-
θη ἡ νῆσος, κατέστη μάλιστα, τούταν-
τίον, δυσχερεστέρα πᾶσα ἀναθεώρησις.
Οἱ εὐθυνόμενοι ἐπὶ τῇ ἀρχικῇ συμφωνίᾳ
ὀφείλουσι νὰ δηλώσωσιν ἂν ἐφρόνουν ὅτι
ἡ Κύπρος ἔπρεπε νὰ καταβάλλῃ ὑπὸ
τοῦς Ἀγγλοῦς ἀβδότητος ὅ,τι ὑπὸ τοῦς
Τούρκους. Ἰσως ἐσκέπτοντο ὅτι ἡ νῆσος,
καθὸ προωρισμένη νὰ καταστῇ στρατη-
γικὸν ἀρμηστήριον καὶ κέντρον εὐρυτέρας
προστασίας ἐπὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἔμελλ-
λε νὰ λαμβάνῃ χορηγίαν παρὰ τῆς
αὐτοκρατορικῆς κυβερνήσεως· ὅτι δὲ θ'
ἀνεπτύσσεται τοσοῦτον ταχέως καὶ θ'
ἀπερρόφα τόσα ξενικὰ κεφάλαια, ὥστε ὁ
φόρος τῆς ὑποτελείας μικρὸν θὰ ἐβάρυνεν
αὐτήν. Ἀλλ' ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι το ζή-
τημα διεξήχθη μετὰ τῆς πρὸς τοῦς ἀριθ-
μοῦς περιφρονήσεως, ἥτις διέκρινε τὴν
ἀσιατικὴν πολιτικὴν τῶν συντακτῶν τῆς
περὶ Κύπρου συμβάσεως. « Ἄς ἀποκτή-
σωμεν τὴν νῆσον (ἔλεγον) καὶ ἔπειτα σκε-
πτόμεθα περὶ τοῦ μέλλοντός της », ἴσως
δὲ τὸ δόγμα τοῦτο δὲν θ' ἀπέβαινε λίαν

Συμφ. "Φωνὴ τῆς Κύπρου"

19)31 Αὐγ. 1889

ὀλέθριον, ἐὰν μὴ ἐξήρτητο ἢ ἐξωτερικῇ
ἡμῶν πολιτικῇ ἐκ βουλευτικῶν ἐκλογῶν.
Ἄλλὰ μετὰ ἔτος ἐπῆλθεν ὑπουργικῆ
μεταβολή, ἀναβιάσασα εἰς τὴν ἀρχὴν
τοῦ ἔλας ἀδιφοροῦντας περὶ Κύπρου.
Τὸ ἀρχικὸν σχέδιον, οἰονόησθε ἂν ἦτον,
ἐλησμονήθη καὶ ἡ Κύπρος ἐθεωρήθη ὡς
περιττὸν ἐνόχλημα, ὡς μεμονωμένον
ἐξάρτημα, αὐτὴν ἐγκατάλειψεν δὲν ἐπέ-
τρεπε μὲν ἡμῖν ἡ τιμὴ, ἀλλ' ὅπερ ἔπρε-
πε νὰ συντηρῆται ἄνευ ἐκπάνης τῶν
Ἑλλήνων φορολογουμένων. Οἱ μύριοι ἄν-
δρες τῆς κατοχῆς ἠλαττώθησαν εἰς ἓν ἡ-
μίταγμα, ἐπειδὴ δὲ κατὰ τὸ πρῶτον ἔ-
τος τῆς κατοχῆς οἱ ἀτραπιῶται, ἐκτεθέν-
τες εἰς καυστικὸν ἠλίον, ἔπαθον ἐκ πυρε-
τῶν, ἢ ὑγιεινοτάτη καὶ ἐηροτάτη τῶν
νήσων τῆς Μεσογείου διεβοήθη ὡς λοι-
μώδης. Αἱ διαστάσεις τῆς ἀρχικῆς ὀρ-
γανώσεως περιεστάλησαν, τὸ ἐξ ἰθαγε-
νῶν σύνταγμα δὲν κατηρτίσθη, ὁ λιμὴν
δὲν ἐσκάφη καὶ οὔτε ἀμέσως, οὔτε ἐμ-
μέσως εἰσῆχθησαν κεφάλαια. Τὸ μόνον
μέρος τοῦ προγράμματος, ὅπερ ἔμεινεν
ἀμειλίκτως ἀναλλοίωτον, ἦν τὸ περὶ ἐ-
πιτησίας καταβολῆς 92000 λιρῶν ἐκ προ-
σόδων ἀνερχομένων εἰς 186 χιλιάδας.

[ἀκρολουθεῖ]

Ἐφημ. "Φωνὴ τῆς Κύπρου"

19)31 Aug. 1899